

การผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงในประเทศไทย

นาง รุ่งทิวา ศรีณยพิพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-936-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018784 I15566234

PRODUCTION OF INFORMATION RESOURCES IN FISHERIES IN THAILAND

Mrs. Rungtiwa Saranyapipat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Library Science
Graduate School
Chulalongkorn University
1993
ISBN 974-582-936-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงในประเทศไทย

Production of Information Resources in

Fisheries in Thailand

โดย

นางรุ่งทิวา ศรีณสินธุ์

ภาควิชา

บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ประดิษฐา ศิริพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

A ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ)

Venerat Suer อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ประดิษฐา ศิริพันธ์)

Prasert กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สืบสนธิ์)

N.L. กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

พิมพ์ที่ศูนย์บริการข้อมูลวิทยุการบินแห่งประเทศไทย ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพมหานคร

รุ่งทิภา ศรีฉยพิพัฒน์ : การผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงในประเทศไทย
(PRODUCTION OF INFORMATION RESOURCES IN FISHERIES IN THAILAND)
อ.ที่ปรึกษา . ประติงฐา ศิริพันธ์, 384 หน้า. ISBN 974-582-936-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแหล่งที่ผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงในประเทศไทย ทรัพยากรสารสนเทศสิ่งพิมพ์ที่ผลิต และวิธีการเผยแพร่ของหน่วยงานที่ผลิต พร้อมทั้งวิเคราะห์เนื้อหา และรูปแบบทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงที่ผลิต วัตถุประสงค์ในการผลิต และกลุ่มผู้ใช้เป้าหมายที่ผู้ผลิตคาดหวัง เพื่อประโยชน์ในการใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ในการผลิตสารสนเทศทางการประมง ในเนื้อหาที่ยังขาดแคลนและขจัดความซ้ำซ้อนในการผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมง และใช้เป็นคู่มืออำนวยความสะดวกสำหรับผู้ปฏิบัติงานสารสนเทศและผู้ใช้โดยทั่วไปในการเข้าถึงและนำสารสนเทศสาขาประมง มาใช้อย่างกว้างขวาง

ผลการวิจัย สรุปได้ว่าแหล่งผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการและสถาบันการศึกษา ทรัพยากรสารสนเทศทางการประมงส่วนใหญ่มีเนื้อหาทางสาขาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ทรัพยากรสารสนเทศมีปรากฏในรูปแบบมากกว่าในรูปแบบอื่น การเผยแพร่ใช้วิธีแจกเป็นส่วนใหญ่ และกลุ่มผู้ใช้เป้าหมายที่ผู้ผลิตคาดหวัง เป็นนักวิจัยหรือนักวิชาการ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า ในการผลิตทรัพยากรสารสนเทศทางการประมง หน่วยงานหลัก เช่น สถาบันการศึกษา หน่วยงานราชการ และรัฐวิสาหกิจ ควรผลิตให้มากขึ้นและให้ครบทุกสาขา โดยเฉพาะสาขาที่ขาดแคลน และในรูปแบบที่เป็นที่ต้องการของผู้ใช้ การเผยแพร่ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น ทำรายชื่อในรูปแบบพับ/แผ่นปลิวแจก ลงโฆษณาในวารสาร การแนะนำหน่วยงาน รวมทั้งส่งเอกสารแนะนำหนังสือ ไปยังห้องสมุดสถาบันทางการประมงต่าง ๆ ให้ครบทุกแห่ง ในการนี้ หน่วยงานผู้ผลิตควรให้ความร่วมมือกับบรรณารักษ์ห้องสมุดในการเผยแพร่สารสนเทศทางการประมง เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C110409 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE

KEY WORD: PRODUCTION / INFORMATION / FISHERIES / THAILAND

RUNGTIWA SARANYAPIPAT : PRODUCTION OF INFORMATION RESOURCES IN FISHERIES IN THAILAND. THESIS ADVISOR : PRADITTA SIRIPAN.

384 pp. ISBN 974-582-936-6

This research studied production sources for fisheries information in Thailand, their published materials and distribution methods. In addition, the contents and types of materials published by those sources, their objectives and their expected group of users were analysed. The research aimed to provide guidelines for the production of more scarce materials and the avoidance of duplication of effort, as well as being a useful tool for fisheries information workers and other users by giving them greater access to fisheries information.

The results of the study showed the following: most production sources of fisheries information are governmental agencies and academic institutions; the main subject matter is aquaculture; most information is in the form of reports; these printed materials are usually distributed free of charge; the expected group of users are researchers or technical officers.

It is recommended that the main production sources of fisheries information such as governmental agencies, academic institutions, and public enterprises should publish more materials in areas where there is a scarcity of information, and that they should give greater consideration to the types of publication needed by users. The distribution methods should be made available on a regular basis and publicized to the libraries related mainly to fisheries in the form of listings through press releases or information sheets. The best way of publicizing fisheries information is for the production sources to cooperate more closely with the librarians/information workers thereby rendering greater benefits to the users.

ภาควิชา..... บรรณารักษศาสตร์

ลายมือชื่อนิติ.....

สาขาวิชา..... บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจในเบื้องต้นจากท่าน รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สืบสนธิ รวมทั้งได้รับคำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่มีคุณค่ายิ่งต่อการวิจัยนี้จากท่านและท่านอาจารย์ประดิษฐา ศิริพันธ์ อาจารย์ผู้ควบคุม การวิจัย ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ ประธานกรรมการสอบ และท่าน รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช กรรมการสอบ ทำให้ผู้เขียนมีความตั้งใจมั่นที่ จะสร้างสรรค์งานอย่างเต็มความสามารถ ถึงแม้ว่าการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีอุปสรรค และปัญหานานาประการ เป็นเหตุให้ต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการเขียนก็ตาม แต่ด้วย กำลังใจและความตั้งใจจริงดังกล่าว จึงทำให้สามารถฝ่าฟันอุปสรรคเหล่านั้นมาได้ในที่สุด ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่กล่าว มาไว้ ณ ที่นี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนใคร่ขอขอบคุณหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย ในการให้ข้อมูลที่เป็ประโยชน์ต่องานวิจัยนี้ ขอขอบคุณคุณประสาท ศรัณยพิพัฒน์สามที่รัก คุณกาญจนา ไทลวารินทร์ คุณดลเดช พัทธ์กะเชตต์ และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชีย- ตะวันออกเฉียงใต้และบัณฑิตวิทยาลัยที่มอบทุนอุดหนุนการวิจัยให้สำหรับการวิจัยครั้งนี้

หากว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณประโยชน์บ้าง ผู้เขียนใคร่ขอมอบความดีนั้นแก่ บุพการีผู้ให้กำเนิด ผู้ให้การศึกษา คณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมและประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้แก่ผู้เขียน ส่วนความผิดพลาดผู้เขียนขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

รุ่งทิภา ศรัณยพิพัฒน์

เมษายน 2536

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
2 ปรัชญาบรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายของทรัพยากรสารนิเทศ.....	8
ประเภทของทรัพยากรสารนิเทศ.....	9
ความสำคัญของทรัพยากรสารนิเทศ.....	10
ระบบสารนิเทศแห่งชาติของไทย.....	12
ระบบข่าวสารทางการประมงในประเทศไทย.....	12
ทรัพยากรสารนิเทศทางการประมงในประเทศไทย.....	13
สภาพการประมงของประเทศไทย.....	13
ขอบเขตของทรัพยากรสารนิเทศทางการประมงในประเทศไทย.....	16
การจัดแบ่งเนื้อหาสารนิเทศเกี่ยวกับการประมง.....	18
ประโยชน์ของทรัพยากรสารนิเทศทางการประมง.....	28
แหล่งผลิตทรัพยากรสารนิเทศทางการประมง.....	30
สถาบันการศึกษา	
สถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.....	30

สถาบันการศึกษาไม่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.....	40
สถาบันการศึกษาเอกชน.....	41
หน่วยงานอื่นที่มีใช้สถาบันการศึกษา	
หน่วยราชการ.....	42
หน่วยราชการอิสระ.....	55
รัฐวิสาหกิจ.....	56
องค์การระหว่างประเทศ.....	58
หน่วยงานภาคเอกชน	
บริษัท ห้างร้าน ธนาคาร.....	61
สมาคมทางการประมงและสมาคมอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	61
สำนักพิมพ์.....	62
มูลนิธิ.....	63
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล.....	77
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ตอนที่ 1 สารนิเทศทางการประมงที่จัดเก็บในห้องสมุด	
ของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ.....	80
หน่วยงานผู้ผลิตสารนิเทศทางการประมง.....	80
รูปแบบสารนิเทศทางการประมง.....	94
วัตถุประสงค์ของการผลิตสารนิเทศทางการประมง.....	98
กลุ่มผู้ใช้เป้าหมายของสารนิเทศทางการประมงที่ผลิต.....	100
เนื้อหาสารนิเทศทางการประมง.....	101
ภาษาที่ใช้เสนอสารนิเทศทางการประมง.....	108
ความทันสมัยของสารนิเทศทางการประมง.....	109

ตอนที่ 2	ผู้ผลิตสารนิเทศทางการประมงในประเทศไทย.....	115
	หน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถาม.....	115
	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมงที่หน่วยงานผลิต.....	117
	สถาบันการศึกษา.....	118
	หน่วยงานอื่นที่ใช้สถาบันการศึกษา.....	119
	หน่วยงานภาคเอกชน.....	120
	รูปแบบสารนิเทศทางการประมงที่หน่วยงาน	
	ผู้ผลิตสารนิเทศจัดพิมพ์.....	121
	การเผยแพร่สารนิเทศทางการประมงของ	
	หน่วยงานผู้ผลิต.....	124
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	129
	ผู้ผลิตสารนิเทศทางการประมงในประเทศไทย.....	130
	วัตถุประสงค์ของการผลิตสารนิเทศทางการประมง.....	132
	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมง.....	132
	รูปแบบสารนิเทศทางการประมง.....	135
	ภาษาที่ใช้เสนอสารนิเทศทางการประมง.....	137
	ความทันสมัยของสารนิเทศทางการประมง.....	137
	การเผยแพร่สารนิเทศทางการประมง.....	138
	กลุ่มผู้ใช้เป้าหมายของสารนิเทศทางการประมง.....	140
	การประยุกต์ผลการวิจัย.....	140
	แนวทางการวิจัยในอนาคต.....	143
	รายการอ้างอิง.....	144
	ภาคผนวก	
	ก. แบบบันทึกข้อมูล.....	150
	ข. แบบสอบถาม.....	156
	ค. รายชื่อสารนิเทศทางการประมงในประเทศไทย	
	(พ.ศ. 2529-2533).....	161
	ง. รายชื่อแหล่งผลิตสารนิเทศทางการประมงในประเทศไทย	
	(พ.ศ. 2529-2533).....	356
	ประวัติผู้เขียน.....	384

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	หน่วยงานผู้ผลิตสารนิเทศทางการประมง.....	80
2	จำนวนสารนิเทศทางการประมงที่หน่วยงานย่อย ผลิตระหว่างปี 2529-2533.....	93
3	รูปแบบสารนิเทศทางการประมง.....	95
4	รูปแบบสารนิเทศทางการประมง จำแนกตามหน่วยงาน ผู้ผลิตสารนิเทศ (จากการสำรวจตัวเล่ม).....	97
5	วัตถุประสงค์ของการผลิตสารนิเทศทางการประมง.....	99
6	กลุ่มผู้ใช้สารนิเทศทางการประมงประเภทต่าง ๆ.....	100
7	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมง.....	102
8	เนื้อหาสารนิเทศสาขาการจัดการประมง.....	103
9	เนื้อหาสารนิเทศสาขาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ.....	104
10	เนื้อหาสารนิเทศสาขาชีววิทยาประมง.....	105
11	เนื้อหาสารนิเทศสาขาผลิตภัณฑ์ประมง.....	106
12	เนื้อหาสารนิเทศสาขาวิทยาศาสตร์ทางทะเล.....	107
13	ภาษาที่ใช้เสนอสารนิเทศทางการประมง.....	108
14	ปีพิมพ์จำแนกตามรูปแบบสารนิเทศทางการประมง.....	110
15	การปรับปรุงการพิมพ์สารนิเทศทางการประมง จำแนกตามปีที่พิมพ์.....	111
16	รูปแบบสารนิเทศทางการประมง จำแนกตามการปรับปรุงการพิมพ์.....	114
17	ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประเภทหน่วยงาน.....	116
18	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมงที่ผลิตโดยหน่วยงานต่าง ๆ.....	117
19	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมงที่ผลิตโดยสถาบันการศึกษา.....	118
20	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมงที่ผลิตโดยหน่วยงานอื่น ที่มีใช้สถาบันการศึกษา.....	119
21	เนื้อหาสารนิเทศทางการประมงที่ผลิตโดย หน่วยงานภาคเอกชน.....	120

ตารางที่	หน้า
22	
รูปแบบสารนิเทศทางการประมงที่ปรากฏ จำแนกตาม	
ประเภทหน่วยงานผู้ผลิตสารนิเทศ (จากการสอบถาม).....	123
23	
การเผยแพร่สารนิเทศทางการประมง จำแนกตาม	
หน่วยงานผู้ผลิต.....	125
24	
การรวบรวมรายชื่อสิ่งพิมพ์ทางการประมง จำแนกตาม	
หน่วยงานผู้ผลิต.....	127
25	
การเผยแพร่รายชื่อสิ่งพิมพ์ทางการประมงที่รวบรวม	
จำแนกตามหน่วยงานผู้ผลิต.....	128
26	
สรุปเปรียบเทียบเนื้อหาสารนิเทศทางการประมง	
ที่ผลิตโดยหน่วยงานผู้ผลิต.....	134